

11. Diagnosztikai eszközök (Dr. Demeter Gyula^{*})

Megfelelő és hatékony diagnosztikai eszközök kidolgozása, folyamatos fejlesztése elengedhetetlen a kényszerbetegség tüneteinek azonosításában és a diagnózis pontos felállításában. A diagnosztikai eszközök a terápia megtervezésében is fontos támpontot nyújtanak. A fejezetben ismertetjük a legfontosabb mérőeljárásokat, kiemelve erősségüket és hiányosságaikat.

A klinikai praxisban alkalmazott pszichometriai eljárások magukba foglalják a diagnosztikai interjúkat, a klinikus által felvett kérdőíveket, az önkitöltő illetve családtagok (hozzátartozók) által kitöltött kérdőíveket, a klasszikus személyiségpszichológiai teszteseteket, valamint a neuropszichológiai diagnosztika változatos eszköztárát. Ezek az eljárások eltérő mértékben és szempontból segítik a diagnózis felállítását, a kezelés megtervezését, a tünetek súlyosságának megítélését, a kognitív deficit azonosítását és a progresszió értékelését.

11.1. Diagnosztikai interjúk

11.1.1. Strukturált klinikai interjú (Structured Clinical Interview for DSM-5, SCID-5)

Számos strukturált klinikai interjú áll a kutatók és a klinikusok rendelkezésére. Ezek közül talán a legelterjedtebb a SCID-I volt (First, 2004), melyet elsődlegesen kutatási célból alakítottak ki, viszont jól használható volt a DSM-IV, I-tengely menti zavarok diagnosztikájában illetve a SCID-II, melyet a DSM-IV, II-tengely menti zavarok diagnosztikájában alkalmaztak. Jelenlegi változata a SCID-5, (First, megjelenés alatt) már a DSM-5 kritériumrendszerére épül. Az interjú segít a diagnózisalkotásban, a különböző klinikai kutatásokhoz a megfelelő betegcsoportok összeállításában (pl. annak megerősítésében, hogy egy kutatásba beválasztott beteg tünete megfelel-e a DSM-5-ben az OCD diagnosztikájához meghatározott kritériumoknak), alkalmas a komorbiditás meghatározására és lehetővé teszi tréningek révén a klinikai pályára készülő szakemberek interjú készítési készségeik elmélyítését, illetve a pszichiátriai kórképek diagnosztikai kritériumainak elsajátítását. Az alábbi változatait dolgozták ki: a) SCID-5 Klinikai verzió (SCID-5-CV, Clinical Version), b) SCID-5 Személyiség zavarok (SCID-5-PD, Personality Disorders), c) SCID-5 Kutatási verzió (SCID-5-RV, Research Version). A strukturált interjúk

^{*} (szerző: Dr. Demeter Gyula; a szerző munkáját a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatta)